

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04

ZESPÓŁ REALIZACJI

BADAŃ

INTERNET:

621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17

<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24

00 - 503 W A R S Z A W A

TELEFAX 629 - 40 - 89

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/103/103/98

PREFERENCJE PARTYJNE W LIPCU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Pierwszy miesiąc wakacji nie był sezonem ogórkowym w życiu politycznym kraju. Decyzja Sejmu o wprowadzeniu podziału kraju na 15 województw i prezydenckie weto w tej sprawie były początkiem szczególnego spektaklu politycznego, który - jak się wydaje - dotyczył czegoś więcej niż tylko administracyjnego podziału kraju. W wyniku batalii o województwa okazało się, iż koalicja rządowa nie jest w stanie wprowadzić w życie swojej woli politycznej i podejmując kluczowe decyzje dotyczące reform kraju musi wejść w kompromis z opozycją. Wewnętrzna słabość rządu ujawniła się także przy trwającym już od jakiegoś czasu konflikcie wokół Komitetu Integracji Europejskiej i próbie odwołania jej szefa. Koalicyjny charakter AWS sprawił, że nawet jedna z partii wchodzących w jej skład jest w stanie blokować decyzje personalne premiera. Wśród innych ważnych wydarzeń minionego miesiąca warto wymienić przyjęcie przez rząd założeń przyszłorocznego budżetu oraz początek rolniczych protestów, których kulminacja jednakże miała miejsce już po realizacji naszego badania¹.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w lipcu, wzięłoby nich udział - zgodnie z własnymi deklaracjami - 62% ankietowanych, a więc nieznacznie mniej niż w poprzednim miesiącu (różnica 2 punktów procentowych).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (98), 16-21 lipca '98, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców kraju (N=1058).

**POPARCIE DLA PARTII POLITYCZNYCH WŚRÓD OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

w procentach

Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	'97								'98						
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII/IX	I	II	III	IV	V	VI	VII
SLD	20	22	23	23	24	26	24	22	27	25	21	24	27	24	31
AWS	25	24	24	26	22	21	23	21	28	32	29	30	27	25	20
UW	4	8	8	8	8	7	6	10	15	15	14	14	12	15	13
UP	5	7	5	5	8	8	4	5	7	6	6	8	8	8	9
PSL	10	10	10	7	10	8	9	8	7	8	10	8	6	7	6
ROP	8	6	6	6	5	5	4	5	3	5	5	3	4	3	3
Inna partia*	2	2	5	4	2	3	4	2	2	2	3	4	4	4	4
Trudno powiedzieć	16	16	13	14	13	14	20	19	9	7	12	10	12	14	14
N	666	735	744	777	779	691	759	1436	695	696	670	707	975	708	649

* W przedwyborczych pomiarach w ramach tej kategorii zliczone zostały wskazania na takie ugrupowania, jak: KPEiR RP, UPR, NChD Blok dla Polski oraz odpowiedzi „inna partia lub organizacja”.

Obecnie w potencjalnych wyborach najwięcej głosów zdobyłoby SLD. Za ugrupowaniem tym opowiedziało się w lipcu 31% deklarujących udział w głosowaniu - aż o 7 punktów procentowych więcej niż w ubiegłym miesiącu.

Po raz kolejny - tym razem jednak bardziej znacząco - pogorszyły się natomiast notowania AWS. Od czerwcowego pomiaru liczba zwolenników tej formacji zmniejszyła się o 5 punktów procentowych. Obecnie chęć głosowania na AWS deklaruje co piąty potencjalny uczestnik wyborów. Są to zarazem najgorsze z dotychczasowych notowań AWS uzyskiwanych w naszych sondażach.

Lipiec nie przyniósł większych zmian w poziomie poparcia dla pozostałych ugrupowań. Nieznacznie spadły notowania drugiego z koalicjantów - UW. Zamiar oddania głosu na partię Leszka Balcerowicza deklaruje obecnie 13% badanych, o dwa punkty procentowe mniej niż w czerwcu.

Stabilne pozostaje także poparcie dla Unii Pracy, za którą opowiada się obecnie 9% deklarujących udział w wyborach. Podobnie jak przed miesiącem, na mniej głosów niż UP mógłby liczyć PSL (6% wskazań). Gdyby wybory odbywały się w lipcu, poza parlamentem pozostałby ROP, którego notowania od kwietnia nie przekroczyły 4%.

★

★

★

Wydaje się, że lipiec na ogół nie był zbyt udany dla społecznego *image'u* rządu, i koalicji rządowej. W odbiorze społecznym stracili zarówno premier Jerzy Buzek, jak też kierowany przez niego rząd². Zmniejszyło się również poparcie dla partii koalicyjnych, w tym przede wszystkim dla AWS. Można zatem powiedzieć, że w wymiarze politycznym - przynajmniej z krótkiej perspektywy - wynik batalii o województwa po stronie plusów może sobie zapisać SLD. Wydaje się jednak, że na spadek notowań AWS wpłynęła nie tylko sprawa reformy administracyjnej kraju - nie należy również lekceważyć innych sygnałów, które w odbiorze społecznym mogą być traktowane jako strukturalna oznaka słabości rządu. Trzeba jednak zastrzec, że lipcowe zmiany nie muszą być trwałe i po uspokojeniu sytuacji układ sił na scenie politycznej może się zmienić.

Opracowała

Agnieszka CYBULSKA

² Zob. komunikat CBOS „Opinie o rządzie i instytucjach politycznych”, sierpień '98.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)bym w nich udziału

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	62	18	20	1058
Płeć				
Mężczyźni	65	16	19	501
Kobiety	59	20	21	557
Wiek				
18-24 lat	55	26	19	147
25-34	59	24	17	188
35-44	62	17	21	212
45-54	68	16	16	209
55-64	66	17	17	133
65 lat i więcej	57	13	29	169
Miejsce zamieszkania				
Wies	61	19	20	395
Miasto do 20 tys.	63	18	20	125
od 21 do 100 tys.	65	20	16	204
101-500 tys.	58	20	21	192
501 tys. i więcej mieszk.	63	14	23	140
Region				
Północny	58	19	22	112
Zachodni	55	22	23	121
Środkowozachodni	61	18	21	165
Środkowy	66	17	17	168
Wschodni	55	21	23	118
Południowo-wschodni	65	15	21	172
Południowo-zachodni	65	19	16	202
Wykształcenie				
Podstawowe	56	17	27	324
Zasadnicze zawodowe	56	23	20	303
Średnie	67	17	16	334
Wyższe	78	15	7	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	81	12	7	89
Prac. umysł. niż. szczebla	68	19	12	107
Pracownicy fiz. - umysł.	54	31	14	72
Robotnicy wykwalifikowani	54	23	23	115
Robotnicy niewykwalifik.	51	18	30	67
Rolnicy	65	5	29	50
Pracujący na własny rach.	60	23	18	47
Bierni zawodowo				
Renciści	57	20	22	136
Emeryci	66	12	22	184
Uczniowie i studenci	66	21	13	55
Bezrobotni	55	20	25	79
Gospodynie domowe i inni	55	21	24	55
Pracuje w:				
sferze budżetowej	73	17	10	123
sekt. państw., publicznym	66	16	17	111
sp. właśc. pryw. i państwa	60	20	20	91
sekt. pryw. poza rolnictw.	57	26	18	199
prywatnym gosp. rolnym	66	12	22	62
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	60	19	21	174
276 - 399	59	18	23	178
400 - 549	65	17	17	257
550 - 799	65	18	17	135
Powyżej 799 zł	73	15	12	138
Ocena własnych war. mater.				
Złe	50	22	28	276
Średnie	64	16	20	495
Dobre	69	19	12	287
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	62	12	26	61
Raz w tygodniu	63	20	17	535
Kilka razy w miesiącu	61	20	19	159
Kilka razy w roku	61	18	21	199
W ogóle nie uczestniczy	53	16	32	103
Poglądy polityczne				
Lewica	74	11	16	265
Centrum	57	23	20	292
Prawica	69	15	16	282
Trudno powiedzieć	44	26	30	218

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

	(%)								
	UP	UW	AWS	SLD	PSL	ROP	Inna partia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	9	13	20	31	6	3	4	14	649
Płeć									
Mężczyźni	7	15	20	32	8	3	4	12	325
Kobiety	10	12	21	29	5	3	5	16	324
Wiek									
18-24 lat	13	18	13	26	5	2	5	19	81
25-34	12	7	15	27	3	7	8	21	111
35-44	12	15	18	31	6	2	5	11	132
45-54	8	19	16	36	4	2	3	11	142
55-64	5	8	33	30	10	3	3	9	88
65 lat i więcej	1	9	32	30	11	3	1	13	95
Miejsce zamieszkania									
Wieś	9	9	22	21	14	4	4	18	240
Miasto do 20 tys.	10	2	16	54	1	1	3	11	77
od 21 do 100 tys.	8	14	15	40	3	2	6	12	130
101-500 tys.	9	17	21	30	2	5	5	10	112
501 tys. i więcej mieszk.	6	28	26	24	0	2	2	12	89
Region									
Północny	8	15	18	32	3	6	7	11	66
Zachodni	10	7	12	38	7	1	7	17	66
Środkowo-zachodni	7	12	14	42	8	3	4	10	101
Środkowy	5	18	19	33	2	3	5	16	108
Wschodni	4	7	22	27	16	3	0	22	65
Południowo-wschodni	10	14	27	18	10	6	3	13	111
Południowo-zachodni	14	14	26	29	2	2	4	11	131
Wykształcenie									
Podstawowe	6	9	29	26	12	3	1	14	180
Zasadnicze zawodowe	13	4	21	31	7	5	5	14	171
Średnie	7	18	15	36	2	2	5	15	222
Wyższe	9	30	14	26	3	5	7	6	76
Grupa społ.-zaw. pracujący									
Kadra kier., inteligencja	7	26	10	20	4	4	9	19	72
Prac. umysł. niż. szczebla	12	14	17	49	0	0	5	4	73
Pracownicy fiz. - umysł.	14	23	31	31	2	2	0	11	38
Robotnicy wykwalifikowani	10	7	12	43	3	4	8	13	62
Robotnicy niewykwalifik.	7	7	35	19	6	2	9	15	35
Rolnicy	4	3	11	26	4	0	9	4	33
Pracujący na własny rach.	10	17	17	4	3	6	0	42	28
Bierni zawodowo									
Renciści	10	9	28	26	9	3	0	15	78
Emeryci	1	9	32	35	8	4	2	9	119
Uczniowie i studenci	9	26	12	24	0	5	4	21	36
Bezrobotni	8	12	17	30	3	9	2	20	43
Gospodynie domowe i inni	25	6	24	27	0	0	8	11	30
Pracuje w:									
sferze budżetowej	12	20	15	31	5	2	4	11	89
sekt. państw., publicznym	9	6	15	45	1	3	8	12	73
sp. właśc. pryw. i państwa	10	26	11	30	0	0	4	20	55
sekt. pryw. poza rolnict.	10	20	18	22	3	4	7	15	111
prywatnym gosp. rolnym	3	5	14	32	35	0	6	5	41
Dochody na jedną osobę									
Do 275 zł	15	9	19	26	9	2	4	17	104
276 - 399	6	11	25	29	8	5	4	12	105
400 - 549	13	7	20	37	6	3	7	14	167
550 - 799	5	14	23	33	6	3	7	9	87
Powyżej 799 zł	6	27	16	32	1	6	4	9	100
Ocena własnych war. mater.									
Złe	9	8	20	31	7	3	3	19	138
Średnie	9	11	23	29	7	3	4	14	314
Dobre	7	20	17	33	5	4	5	9	196
Udział w prakt. religijnych									
Kilka razy w tygodniu	0	5	52	12	10	7	5	8	38
Raz w tygodniu	9	14	24	22	8	4	4	15	338
Kilka razy w miesiącu	8	14	12	38	5	4	5	15	95
Kilka razy w roku	9	7	14	48	4	1	6	10	122
W ogóle nie uczestniczy	11	27	4	42	1	1	0	15	54
Poglądy polityczne									
Lewica	5	4	0	73	9	0	2	7	195
Centrum	17	13	11	23	7	2	7	20	164
Prawica	6	23	51	4	3	6	4	3	194
Trudno powiedzieć	6	12	15	12	7	6	4	39	95